

PREČO JEŽIŠ ZOMREL

ZÁKLADNÝ VERŠ

Lebo ani Syn človeka neprišiel, aby si dal posluhovať, ale aby sám slúžil a dal svoj život ako výkupné za mnohých. (Mar 10,45)

Úvodný článok jedného známeho časopisu uverejnil diskusné príspevky študentov Biblie na tému „Prečo Ježiš zomrel“. V diskusii boli položené takéto otázky: Čo ak Božím zámerom bolo, aby Ježiš prišiel a dal nám len dobré učenie, ako napríklad milovať nepriateľov? Naozaj musel aj trpieť a zomrieť? Ak áno, prečo? Prečo nestačilo len učenie? A ak aj zomrel, čo to znamená pre nás dnes, ktorí žijeme o mnoho storočí neskôr?

Aj dnes, takmer dvetisíc rokov po jeho smrti, mnohí kresťania spochybňujú zmysel Ježišovej smrti na kríži. Už pred Ježišovou smrťou proroci „neúnavne skúmali, na ktorý a na aký čas oznamoval Kristov Duch, ktorý v nich prebýval, Kristove utrpenia a po nich nasledujúcu slávu“. (1 Pet 1,10.11)

V tejto úlohe budeme hľadať odpoveď na dôležitú otázku, prečo Ježiš zomrel, čo sa tým dosiahlo a čo znamená jeho smrť pre nás, ktorí žijeme o mnoho storočí neskôr. Zomrel Kristus, ako to niektorí tvrdia, len preto, aby nám ukázal Božiu lásku a zmenil tak naše chápanie Boha? Alebo Kristova smrť spôsobila, že sa zmenil Boží pohľad na nás? Sú to otázky, nad ktorými je naozaj dobré sa zamyslieť.

NARODIL SA, ABY ZOMREL

? Aký význam má pasáž zaznamenaná u Luk 2,25-35? Aké posolstvo dostala Mária? Čo nám hovorí o Ježišovi?

Tento príbeh, ktorý spomína len Lukáš, je mocný vo svojej jednoduchosti a vážny vo svojich dôsledkoch. Zbožný Simeon, ktorý sa napokon stretne s Mesiášom, na ktorého tak dlho čakal, odhalí pred rodičmi veľmi stručným a pritom záhadným spôsobom budúcnosť dieťaťa: „Toto dieťa je určené mnohým v Izraeli na pád a na povstanie i na znamenie, ktorému budú odporovať, a tvoju vlastnú dušu prenikne meč...” (Luk 2,34.35) Použitý grécky výraz naznačuje veľký meč, ktorý má zasiahnuť Máriino srdce. Je to určitá predpoveď úzkosti, akú bude Mária prežívať pod krížom. „Tieto tajomné Simeonove slová museli zasiahnuť Máriu ako mrazivá a zlovestná predzvesť toho, čo sa má stať.“ (5 BC 704)

? Čo nám hovoria nasledujúce verše o Ježišovej smrti? Bolo to niečo, čo sa muselo stať? Mat 16,21; 26,52-54; Mar 10,45; Luk 18,31-33; Ján 3,14; Žid 9,25-28

V každom z týchto veršov je zmienka o tom, že Ježiš sa narodil, aby zomrel. Jeho smrť nebola náhoda. Muselo sa to stať. Prečo? Je to vec, ktorú sa nám zrejme rozumom nepodarí úplne vysvetliť. Nie preto, že je to niečo iracionálne, ale preto, že je to „supraracionálne“ (presahujúce naše chápanie). Je to súčasť Božieho zjavenia, časť tajomstva, ktoré bolo „ukryté od vekov v pokoleniach, teraz však bolo vyjavené jeho svätým“. (Kol 1,26) Biblia sa nijakým spôsobom nesnaží vysvetliť to alebo zdôvodniť. Možno preto, že to nie je téma pre ľudskú logiku. Nikde inde nemáme podobné prípady, s ktorými by sme to mohli posúdiť alebo porovnať. Biblické zmierenie predstavuje jedinečný jav v dejinách vesmíru. Našou úlohou je snažiť sa pochopiť, čo nám o tom Biblia hovorí a aplikovať význam tohto činu do nášho života.

? To, že Ježiš musel zomrieť, aby zmieril naše hriechy, by nám malo niečo povedať o vážnosti hriechu. Berieš hriech naozaj vážne?

AKO SA TO STALO

Poslednému týždňu Ježišovho života venujú evanjeliá široký priestor. Matúš mu venuje jednu tretinu knihy, Marek dokonca ešte viac; Lukáš jednu štvrtinu a Ján celú polovicu. Z toho jasne vyplýva, že jadrom a stredobodom evanjelií je Ježišovo utrpenie, smrť a vzkriesenie. Evanjeliá nie sú životopisy; skôr by sme ich mali považovať za teologický súhrn významu Ježišovej smrti.

? Ako sa cítiš pri čítaní statí o Ježišovej smrti? Aký pocit sa ťa zmocňuje?
Mat 27,27-31.45-54; Mar 15,21-32; Ján 19,28-30

Nikto z nás nemôže tvrdiť, že úplne chápe význam Ježišovej smrti alebo okolností, ktoré ju sprevádzali. Jasné však je, že z teologického hľadiska vôbec nie je podstatné, k akej rase alebo národnosti patrili ľudia, ktorí boli zapojení do Kristovho súdneho procesu alebo ukrižovania. Haniť dnešných Židov alebo Talianov za to, že ich predkovia sa podieľali na Ježišovej smrti, je teologický nezmysel. Takýto postoj je v rozpore so samotnou podstatou biblického náboženstva. Samotná vina tých, ktorých pričinením Ježiš zomrel, je vecou ich samých a Pána Boha. Namiesto toho, aby sme na nich ukazovali prstom, mali by sme si položiť otázku: Čo by sme na ich mieste robili my? Veď v určitom zmysle sme tiež boli pri tom!

? Prečítaj si Mat 26,38. Čo tak ťažko doliehalo na Spasiteľa, keď prežíval mučivú úzkosť? Čo mu pomohlo vydržať v týchto mukách? (Pozri Luk 22,43) „Po tomto rozhodnutí padol na zem ako mŕtvy...” napísala Ellen Whiteová. (TV 484; DA 693) To znamená, že aj keď neskôr zomrel rukami Rimanov, smrteľná rana prišla oveľa skôr – a to rukami všetkých nás. Aké pocity v tebe vyvoláva vedomie, že Ježiš zomrel aj kvôli tvojim hriechom? Dôležitejšia je však otázka: Ako na tieto pocity zareaguješ?

ČO SA TÝM DOSIAHLO — I

? Čo je jadrom nasledujúcich veršov: 1 Kor 2,2; 15,3 a Gal 6,14

Pisatelia Novej zmluvy použili rôzne metafory, symboly a obrazy, ktorými sa snažili vyjadriť Božie spásne dielo v Kristovi. V tejto časti (a v časti na stredu) budeme hovoriť o niekoľkých z nich:

1. Koncept zástupnej obete. Kristus „vydal seba samého za nás ako dar a obeť Bohu príjemnej vône“. (Ef 5,2) „On sa... zjavil teraz na konci vekov, raz a navždy, aby obetovaním seba zničil hriech.“ (Žid 9,26) „Lebo jednou obeťou navždy zdokonalil tých, čo sa posväcujú.“ (Ži 10,14)

Hlavnou myšlienkou všetkých týchto veršov je zástupná smrť, smrť namiesto nás. Zástupné utrpenie je utrpenie, ktoré znáša jeden človek namiesto niekoho iného. V 1 Kor 15,3 Pavel hovorí, že „Kristus zomrel za naše hriechy“. V Rim 5,8 je napísané, že „Kristus zomrel za nás, keď sme boli ešte hriešnikmi“. Peter napísal, že Kristus „na vlastnom tele vyniesol naše hriechy na drevo“. (1 Pet 2,24)

2. Koncept výkupného. Slovo výkupné je odvodené z gréckeho slova „lytron“, ktoré znamená, že za niečo sme zaplatili, aby sme to vyslobodili. V klasickej gréčtine sa tento termín používal v súvislosti s vykúpením otroka alebo vojnového zajatca. Biblickí pisatelia si požičali tento výraz a použili ho v súvislosti s Ježišovou obeťou: Ježiš prišiel „dať svoj život ako výkupné za mnohých“. (Mat 20,28)

Tieto výrazy poukazujú na zástupný charakter Kristovej obete. Ježiš dal svoj život za nás. Gramatický čas slovesa „dať“ v pôvodnej gréčtine zdôrazňuje konkrétnu udalosť, ktorá sa stala v určitom čase – Ježišovu smrť na kríži. Základná myšlienka je, že sme boli otrokmi hriechu, odsúdení na večnú smrť, neschopní sami sa vyslobodiť. Prišiel však Ježiš ako výkupné za nás.

- ?** Uvažuj o svojich chybách; o tom, čo si vedel, že je zlé, a predsa si to urobil. Nieкто iný, nevinný vzal na seba trest, ktorý inak patril tebe. Čo to pre teba znamená?

ČO SA TÝM DOSIAHLO – 2

Včera sme hovorili o dvoch z mnohých metafor, ktoré použili pisatelia Novej zmluvy, aby vyjadrili, čo sa dosiahlo Kristovou smrťou. Dnes budeme hovoriť o ďalších dvoch.

3. Koncept upokojenia. V Žid 2,17 je napísané, že Ježiš „odčinil (odpykal) hriechy ľudu“. Výraz „hilaskesthai“ znamená upokojiť, utíšiť niekoho, zmieriť. Existovala domnienka, že keď sa boh hnevá, ľudia by mali vykonať určité gesto upokojenia (hilasterion), aby mohol byť boh znovu šťastný a radostný. Bádatelia Novej zmluvy si však všimli, že jej autori – aj keď si požičali slovník klasickej gréčtiny – predsa dali jednotlivým slovám úplne nový obsah a význam.

Mnohí biblickí bádatelia preto súhlasia s tým, že by bolo lepšie prekladať toto slovo ako „odčinenie“. Potom by to znamenalo, že prostredníctvom Ježišovej smrti Boh odčiniuje, prikrýva alebo zotiera naše hriechy. Predstava, že zmieriť alebo upokojiť Pána Boha by mohol človek, je novozmluvným pisateľom úplne neznáma. Namiesto toho chcú zdôrazniť, že celé ľudstvo, ktorému kvôli hriechu hrozí Boží spravodlivý hnev, bolo zachránené Ježišovou smrťou. Ježiš sa stal naším „hilasterion“; „zatieňuje“ nás pred Božím hnevom. (Žid 9,5)

4. Koncept zmierenia.

- ❓ Prečítaj si verše Rim 5,10.11; 2 Kor 5,18-21; Ef 2,16 a Kol 1,20-22.
Čo zdôrazňujú všetky tieto verše?**

Hriech je odchod od Boha a Božej vôle. Človek sa postupne odsudzuje Bohu, čo sa napokon končí smrťou.

Zmierenie hovorí o celkovej obnove súladu medzi nami a Bohom. Tu si musíme všimnúť jeden dôležitý bod: V tomto prípade bol iniciatívny Pán Boh (Rim 5,8-11): „Boh bol v Kristu a zmieril svet so sebou...” (2 Kor 5,19) Kvôli hriechu bol celý svet odsúdený pred spravodlivým Bohom. Kríž však zmenil naše postavenie pred Bohom – každý, kto vierou príde k Ježišovi, má istotu večného života.

- ❓ Vďaka krížu máš možnosť stať sa dokonalým, svätým a Bohom prijatým.
Akým praktickým spôsobom by sa mal v tvojom živote odrážať tento nový postoj, ktorý môžeme získať vďaka Ježišovi?**

BEZPEČNOSŤ CELÉHO VESMÍRU

Kríž sa stal ústredným symbolom kresťanstva. Podstatou teológie Novej zmluvy však nie je vyzdvihovanie kríža ako takého, ale dôraz na to, čo bolo pomocou neho dosiahnuté.

❓ Preštudujte si verše Rim 3,10.23; 1 Kor 2,2; 15,3 a Gal 6,14. Čo hovoria o našom stave a potrebe Ježišovej obete?

Nielen Gréci, aj ďalšie národy staroveku si mysleli, že stav ľudstva po morálnej stránke je celkom dobrý. Verili, že ak sa nám naskytne vhodná príležitosť, naša prirodzená, vrodená dobrota sa prebudí a naplno rozvinie. Takéto chápanie bolo pre kresťanstvo, ktoré hlásalo všeobecnú ľudskú skazenosť a zúfalú potrebu zásahu zvonku, určitou výzvou. To je dôvod, prečo Pavel povedal, že „slovo o kríži je bláznovstvom pre tých, čo hynú, nám však, ktorí dosahujeme spasenie, je mocou Božou“. (1 Kor 1,18) Povedal, že táto tichá a nenápadná moc napokon zvíťazí a pred Ježišom sa skloní každé koleno a každý jazyk vyzná, že „Ježiš Kristus je Pán“. (Fil 2,10.11)

Kríž má v pláne spasenia dôležité miesto, no jeho skutočný význam presahuje naše chápanie.

„Význam smrti Ježiša Krista budú skúmať svätí i anjeli. Padlí ľudia nemôžu mať svoj domov v Božom raji bez Baránka zabitého od založenia sveta... Anjeli vzdávajú Kristovi slávu a česť. Aj oni sú v bezpečí, len ak hľadia na trpiaceho Božieho Syna. To, čo sa stalo na kríži, chráni nebeských anjelov pred odpadnutím. Bez kríža by neboli bezpečnejší pred zlom než boli anjeli pred pádom satana. Anjelská dokonalosť zlyhala v nebi; dokonalosť človeka zlyhala v rajskom Edene. Všetci, ktorí túžia po bezpečí na zemi alebo v nebi, musia hľadiť na Božieho Baránka. Plán spasenia, ktorý je prejavom Božej lásky a spravodlivosti, je večnou zárukou a ochranou pred odpadnutím na nepadlých svetoch, ako aj medzi tými, ktorí sú vykúpení Baránkovou krvou.“ (E. G. Whiteová v 5BC 1132)

❓ Čítali sme, že kríž chráni anjelov v nebi pred odpadnutím! Je to neuveriteľné. Ak kríž znamená tak veľa pre nepadlé bytosti, ktorých život nebol vykúpený preliatou krvou, o čo viac by mal znamenať pre nás, ktorí sme boli vykúpení prostredníctvom neho!

ODPORÚČANÉ ŠTÚDIUM

V knihe *Túžba vekov* si prečítaj kapitoly „Golgota“ (TV 522- 531; DA 744-757) a „Dokonané je!“ (TV 532-537; DA 758-764)

„Právom sa teda anjeli mohli radovať, keď hľadeli na Spasiteľov kríž, lebo aj keď všetkému nerozumeli, vedeli, že zničenie hriechu a satana je navždy spečatené, že vykúpenie človeka je isté a vesmír bude naveky bezpečný. Kristus sám plne pochopil dôsledky golgotskej obete. To všetko mal na zreteli, keď na kríži zvolal: *Dokonané je!*“ (TV 537; DA 764)

„Smrť Ježiša Krista na kríži zaistila zničenie toho, ktorý má nad smrťou moc a ktorý je pôvodcom hriechu. Keď bude satan zničený, nikto viac nebude pokúšaný k hriechu; nebude sa musieť opakovať akt zmierenia a nebude hroziť nebezpečenstvo ďalšej vzbury v Božom vesmíre.“ (E. G. Whiteová v 5BC 1132)

NÁMETY NA UVAŽOVANIE

1. Niektorí tvrdia, že kríž je len prejav Božej lásky; popierajú jeho zmierujúci význam. Znamenalo by to, že Kristus zomrel len preto, aby nám zjavil Božiu lásku; v našom postavení pred Otcom by však nedošlo k nijakej zmene. Jediným zmyslom kríža by potom bolo spôsobiť zmenu v nás a v našom postoji voči Bohu. Prečo je takýto postoj voči Ježišovej smrti nesprávny a nedostatočný? Prečo vedie nevyhnutne k teológii spasenia skutkami?
2. Uvažujte o myšlienke, že vesmír sa stal vďaka krížu bezpečným. Čo nám to hovorí o kríži a o dôležitom probléme, ktorý sa vyriešil? Pomáha nám naše chápanie veľkého sporu viac si vážiť to, čo sa stalo na kríži?
3. Život a smrť Ježiša Krista sú pre nás od začiatku do konca tajomstvom. Aj keď niečo pochopiť vieme, mnohé veci pre nás zostávajú tajomstvom. Môžeme dôverovať Bohu, aj keď mnohým veciam nerozumieme? Čo je kľúčom k tomu, aby naša viera zostala silná?